

**בשבת** מברכין חודש אדר בשנה מעוברת, היה מפרט בשני החדשים איזה חודש, דהיינו באדר א' אמר: ראש חודש <sup>אדר החמשה</sup> אדר ראשון יהיה וכו', ובאדר ב': אמר ראש חודש אדר 'שני' יהיה וכו' (טז).

**בברכת** חודש אב אמר ראש חודש "מנחם אב" (יז).

**אח"ז** אמרו כל הקהל יחד "יחדשהו", וכשסיימו התחיל רבינו 'יחדשהו' בקול חוצב להבות אש ובהתעוררות גדולה (באמירה בלא ניגון), והיה נשמע קולו מעומק שברון לבו הטהור על ישועת הכלל והפרט וענה כל הקהל "אמן" על כל בקשה. אמר הנוסח: עלינו ועל כל עמו בית ישראל "בכל מקום שהם" (יח), לפרנסה "טובה" ולכלכלה, בכל השנה (גם בקיץ) אמר "ולגשמים בעתם" (יט), וכן "ולתשובה שלימה".

**ועמוד** עם הס"ת עד "יהללו", והובילו למקומו בארון הקודש. ובערוב ימיו מסרה לידי אחר.

**רבינו הסב"ק הרבי ר' מרדכי מנדבורנה** זיע"א היה נוהג להכריז בשבת קודם ראש השנה לאחר קריאת התורה (בזמן שרגילים לברך החודש) בזה"ל: "היינט בענטשט מען נישט ראש חודש, אין דער טעם איז ווייל דער רבוש"ע בענטשט דעם שבת ראש חודש דארף מען נישט בענטשין ראש חודש, אין אז דער רבוש"ע בענטשט ראש חודש וועט ער זיכער ראש השנה אנשרייבען פאר אלע יודען א כתיבה וחתימה טובה אין א גוט געבענטשט יאהר [אמן] (כ). וכן נהג אחריו רבינו הדבר חיים זיע"א.

היעב"ץ בסידורו (לחודש מרחשון) עיי"ש. ובספר נחלת שבעה (סי' ד') הביא מפי השמועה הטעם שממנו נחשב הקביעות והוא ראש לכל החדשים ומר הוא לשון מרות, והוא דחה פי' זה, ומסיק דהוא שם העצם של החודש, עיי"ש. ובספר שדי חמד (אס"ד מע' חתן וכלה אות כ"ג) מביא טעם הנ"ל שהוא על שם הגשמים, ואח"כ כתב בשם הרב קמח סולת, שי"א שהוא מלשון מרירות, שאין בו יו"ט, ועוד שבו מתה שרה עיי"ש.

טז) ברמ"א (סי' תכ"ז סע' א) כתב דבשנה מעוברת כותבין באדר ראשון אדר סתם ובשני אדר השני. וכתב ע"ז במג"א שם בשם מ"צ דה"ה כשמברכין החודש באדר ראשון יאמר "אדר" סתם, ובאדר ב' יאמר "אדר שני", אך מביא בשם הש"ך בשם מהרי"ל דצריך לפרש בשניהם בראשון אדר ראשון ובשני אדר שני, וכן הוא דעת הטי"ז, ובמחצת"ש הוסיף דבזה יוצא לכו"ע, עיי"ש. וכ"כ בא"ר (אות ב'), ועיין בשערי אפרים שער י' סעיף ל"ח.

יז) עי' במג"א סי' תי"ז ס"ק א' שיש שכתבו שאין לברך חודש אב, ובמחצית השקל שם הביא הטעם משום שהוא חודש של פורעניות ואין לברך אותו עיי"ש, אמנם אין המנהג כן, וע"ע בעטרת זקנים ריש סי' תקמט.

יח) בליקוטי מהרי"ח כתב, שהלשון 'בכל מקום שהם' הוא מסידורי ספרד ורב עמרם.

יט) וכתב באבודרהם (הכרזת ר"ח, עמ' קצ"ג) שמוסיפין בכל השנה ולגשמים בעתם, ע"ש הפסוק ונתתי גשמיכם בעתם. וכ"מ בסידור תפלה ישרה, אוצר התפלות, בית יעקב, שהנוסח 'ולגשמים בעתם' בלא ציון שאומרים אותו רק בחורף. וכ"כ בדרכי חיים ושלום (אות תע"ה). וראה בשו"ת דבר יהושע (חלק ג' סימן ע"ה אות א') שכתב, "בחורף לארץ נוהגים אותן שאומרים נוסח זה לאומרו גם בקיץ, והיה נ"ל טעמם מאחר שאומרים ולגשמים בעתם דהיינו בעת שצריך להם וכו', מאחר שאומרים "בכל מקום שהם" נלענ"ד דאין קפידא הואיל ויש מקומות שצריכין לגשמים גם בימות החמה".

כ) בהוספות שבסו"ס כתר שם טוב מובא בשם רבינו הבעש"ט הק' זי"ע שהחודש השביעי הקב"ה